

Aktivitetsplan 2019-2022

Bilaga till samverkansdokumentet
Kunskapslyft barn och unga 2016-2022

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund.....	3
1.2. Arbetet med revideringen, våren 2018.....	4
2. Aktiviteter.....	4
2.1. Örebro län satsar, genom RUC, på regionens skolutveckling	4
2.1.1. Pedagogiskt ledarskap i teori och praktik	5
2.1.2. Regional skolledarkonferens	5
2.1.3. Universitetets didaktiska nätverk.....	5
2.1.4. Samarbete med forskare.....	6
2.2. Lärprojekt - regionalt kollegialt lärande	6
2.3. Insatser för att stärka kompetensförsörjningen inom pedagogiska yrken	7
2.4. Morgondagens skola och utbildning genom digitalisering	7
2.5. Stärka ungas psykiska hälsa - minska skolavhopp.....	8
2.6. Stärka ledarskapet i skolutvecklingsfrågor.....	8
2.7. Pilotprojekt i "Skottlandsmodellen GIRFEC" – tidiga och förebyggande insatser inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård.....	9
3. Totalt ansökta medel.....	10

1. Inledning och bakgrund

I enlighet med vad som står i samverkansdokumentet *Kunskapslyft barn och unga 2016-2022*, ska en aktivitetsplan tas fram för att på sikt realisera målen och intentionerna i den regionala samverkan kring skolan i Örebro län. Mål och exempel på aktiviteter finns i detta strategiska samverkansdokument och för att mer konkretisera kommunernas behov och åtgärder i syfte att höja måluppfyllelsen i länet har en så kallad sakkunnigstödsgroup bildats med representanter från varje kommun, samt representant från Regionalt utvecklingscentrum (RUC) Örebro universitet under ledning av Region Örebro län. Detta kommer att bli en långsiktig process för att precisera vad som kan vara genomförbart i regionssamverkan. Meningen är att denna process ska ligga över tid, där behov och åtgärder efterhand kan tas fram för att öka måluppfyllelsen i de fem målområdena i Samverkansdokumentet som sträcker sig till 2022. Här är det också av vikt att samtliga kommuner är närvarande och deltar i processen och bidrar med behovsanalyser, synpunkter och framtida förslag på olika kompetensutvecklingar.

Regional utvecklingsstrategi 2018-2030 – samverkan

Regionfullmäktige antog i mars 2018 *Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län – Regional utvecklingsstrategi 2018 – 2030* (RUS).

Den regionala utvecklingsstrategin har tio prioriterade områden varav *Kunskapslyft och utbildning* är ett. Det önskade läget är att fler fullföljer sin grundläggande utbildning, har bättre skolresultat och gör medvetna val. Nedan visas de effektmål som arbetet med kunskapslyft barn och unga relaterar till:

5.3 Kunskapslyft och utbildning

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad kompetensförsörjning • Ökad kunskapsintensitet • Ökad innovationskraft • Ökad entreprenöriell aktivitet • Ökad nationell attraktionskraft • Ökad global konkurrenskraft • Ökad tillväxt i näringslivet • Ökad produktion inom areella näringar	<ul style="list-style-type: none"> • Goda uppväxtvillkor • Goda försörjningsmöjligheter • Ökad grad av delaktighet och inflytande • Attraktiv boende- och närmiljö • God och jämlik hälso- och sjukvård • God och jämlik folkhälsa	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad klimatpåverkan • Giffri miljö • Ökad biologisk mångfald • Säkrad vattenförsörjning

Samverkansdokumentet *Kunskapslyft barn och unga 2016-2022* med tillhörande aktivitetsplan kopplas direkt till ovanstående område och effektmål samt till den regionala utvecklingsstrategins strategiska inriktning för området:

Höj måluppfyllelsen i grund- och gymnasieskolan.

Arbetet med att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga efter grundskolan och gymnasiet ska kunna gå vidare till studier och arbete, är inte längre bara en fråga för skolan utan för *samhällets alla aktörer*, varför frågan är viktig i andra regionala samverkansdokument och handlingsplaner, som exempelvis i: *Handlingsplan god jämlik och jämställd hälsa* och *Handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg*. Samverkan över områden är avgörande för måluppfyllelsen.

1.2. Arbetet med revideringen, våren 2018

Flertalet av aktiviteterna i den tidigare aktivitetsplanen avslutas vid årsskiftet 2018/19, varför en revidering av planen var aktuell. Ett mycket grundligt arbete har, under senhösten 2017 och våren 2018, genomförts i sakkunnigstödet för samverkansdokumentet *Kunskapslyft barn och unga, 2016-2022*. Arbetet har bland annat inneburit behovsanalyser utifrån en inre process i varje verksamhet och diskussioner i syfte att bringa samsyn kring regional samverkan. En viktig ingång i arbetet med aktivitetsplanen har varit insikten om att verksamheterna inte är i behov av fler aktiviteter av samma sort utan behöver istället fördjupa det som redan pågår eller det som står på tröskeln. De parallella strukturerna som finns i kommunerna behöver lämnas för att i stället ge plats åt samarbete på regional nivå, exempelvis genom lärprojekt.

Under processens gång har deltagarna i sakkunnigstödet för *Kunskapslyft barn och unga, 2016-2022* också konstaterat att det inte finns ett facit, en väg att gå, för ökad måluppfyllelse. Alla kommuner i Örebro län har inte alltid samma behov av stöd och behöver därför inte delta i samma regionala aktivitet. Olika kommuner och verksamheter har olika behov vad gäller arbetet med ökad måluppfyllelse, varför det är av stor vikt att aktiviteterna i planen är flexibla, sökbara, långsiktiga och utgår från ett bottom-up perspektiv, dvs. att de utgår från verksamhetens huvudområde. Det är dock betydelsefullt att arbeta med hela kedjan från utbildad personal till skolchefsnivå samt politiker.

Utifrån målen i samverkansdokumentet *Kunskapslyft barn och unga, 2016-2022*, RUS (Regional utvecklingsstrategi), RDA (Regional Digital Agenda) samt resultat från behovsanalyser, utvärdering av tidigare aktivitetsplan, samt diskussioner, utarbetades prioriterade områden där deltagarna i sakkunnigstödet ser gemensamma behov. Med dessa prioriterade områden som grund arbetades sedan nedanstående aktiviteter fram.

2. Aktiviteter

Nedan preciseras aktiviteter med syfte, tidsplan och ungefärlig kostnad samt vilka aktörer som står som anordnare. Flexibilitet, övergripande insatser och behov, är tre perspektiv som varit vägledande i arbetet att ta fram olika aktivitetsförslag.

2.1. Örebro län satsar, genom RUC, på regionens skolutveckling

RUC - Regionalt utvecklingscentrum vid Örebro universitet kommer att genomföra flera regionala satsningar i syfte att nå målen i Samverkansdokument – *Kunskapslyft för barn och unga 2016-2022*.

Aktiviteten *Örebro län satsar, genom RUC, på regionens skolledare* fördjupar och utvecklar skolledares pedagogiska ledarskap där verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Tack vare aktiviteten skapas regionala strukturer för skolledare, ett utvidgat regionalt kollegium vilket möjliggör erfarenhetsutbyte mellan kommuner, vilket är särskilt viktigt för mindre kommuner med få skolledare.

Aktiviteten *Universitetets didaktiska nätverk* bidrar med forskningsbaserad kompetensutveckling i pedagogik och didaktik för skolledare och lärare.

Aktiviteten *Samarbete med forskare* bidrar till att stödja kommunernas skolutvecklingsprocesser så att de vilar på en vetenskaplig grund.

2.1.1. Pedagogiskt ledarskap i teori och praktik

Syftet med denna kompetensutvecklingsinsats för regionens skolledare är att utveckla deltagarnas förståelse och praktik av pedagogiskt ledarskap och därigenom en stärkt förmåga att leda och organisera utvecklingsarbete. Ett vidare syfte är att långsiktigt stärka förutsättningar för kollegialt lärande och samarbete mellan skolledare i Örebro län. Därmed formas en struktur för att vidareutveckla samarbete kring skolutveckling mellan kommunerna i regionen. För att stödja denna regionala struktur erbjuds deltagarna att ingå i en Regional skolledargrupp som träffas en gång per termin, och därmed skapas genom denna aktivitet ett utvidgat regionalt kollegium.

Läsår och fördelning:

2019 (2:a halvåret)	2020		2021 (avslut vårtermin)	Totalt
200 000	400 000		200 000	800 000

2.1.2. Regional skolledarkonferens

Pedagogiskt ledarskap i teori och praktik avslutas genom att deltagarna presenterar lärdomar från lärprocessen samt förändringar som skett/kommer att ske i verksamheterna som följd av lärandet vid ett seminarium i en *Regional skolledarkonferens*. Regionens skolledare, skolchefer och skolpolitiker bjuds in att möta forskare och verksamma skolledare i föreläsningar och seminarier.

Läsår och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt
250 000	250 000	250 000	750 000

2.1.3. Universitetets didaktiska nätverk

RUC samordnar universitetets didaktiska nätverk med olika inriktning och målgrupper. Forskare, doktorander, lärarutbildare, förskollärare, lärare och skolledare presenterar och diskuterar skolrelevant forskning och beprövad erfarenhet. Syftet är att skapa kontakter och dela kunskaper och erfarenheter mellan lärarutbildningen vid Örebro universitet och regionens förskolor och skolor. Örebro universitet bekostar nätverken med interna föreläsare m.m. De presenterade medlen i denna plan möjliggör att RUC även kan anlita externa föreläsare vid några tillfällen.

Läsår och fördelning:

2019 (andra halvåret)	2020	2021	Totalt:
50 000	100 000	100 000	250 000

2.1.4. Samarbete med forskare

Ett forskningsbaserat arbetssätt, en utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, är kärnan i en framgångsrik skolutveckling. RUC erbjuder stöd i forskningsbaserad skolutveckling genom bland annat forskningssammanställningar av olika omfattningar, problemformulering och problematisering som underlag för väl underbyggda beslut i skolverksamheten. Skolhuvudmännen kan via RUC till exempel beställa forskningssammanställningar och annat forskarstöd utifrån sina specifika frågeställningar och behov utifrån skolutvecklingsarbetet.

Läsår och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt:
100 000	100 000	100 000	300 000

2.2. Lärprojekt - regionalt kollegialt lärande

Kollegialt lärande är en sammanfattande term för olika former av kompetensutveckling där deltagarna genom strukturerat, fokuserat och långsiktigt samarbete tillägnar sig kunskap, baserad på beprövad erfarenhet, för att utvecklas i sitt uppdrag och för att utveckla verksamheten. Syftet med regionalt kollegialt lärande är att de samlade professionerna ges möjlighet att träffas, diskutera, reflektera, dela erfarenheter, stötta varandra och fördjupa sig i allt som rör uppdraget.

De regionala lärprojekten skapas i någon kommun i Örebro län. **Den valda kommunen leder och ansvarar för lärprojektet**, som skall spänna över regionen, med stöd från Region Örebro län vid behov. En tydlig plan med syfte, tillvägagångssätt och plan för kunskaps spridning m.m. ska finnas. Målbilden är två projekt per år.

Lärprojektets innehåll skapas utifrån framkomna behov. Dessa inventeras av deltagarna i lärprojektet och aktiviteter kan planeras därefter i samverkan med Region Örebro län, utbildning och arbetsmarknad. En aktivitet kan exempelvis vara forskningsstöd.

I arbetet med denna aktivitetsplan identifierades följande områden som exempel på lärprojektsatsningar:

- Speciallärare
- Studiehandledare/modersmåls lärare samt pedagoger kring nyanländas lärande
- Bemöta och hantera extra anpassningar och särskilt stöd¹
- SYV

År och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt:
400 000	400 000	400 000	600 000

¹ Ibland behöver en elev stöd i skolan utöver det vanliga. Det kan ske i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd. Extra anpassningar och särskilt stöd handlar om hur skolan arbetar med att ge eleven rätt förutsättningar. Det är insatsernas omfattning och varaktighet som skiljer särskilt stöd från sådant stöd som ges i form av extra anpassningar. Särskilt stöd brukar vara mer omfattande och pågå under en längre tid, samt kräver formellt utredningsbeslut av rektor.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/sarskilt-stod/extra-anpassningar-och-sarskilt-stod>

2.3. Insatser för att stärka kompetensförsörjningen inom pedagogiska yrken

I Örebro län, liksom i övriga Sverige, råder svårigheter att anställa utbildad personal inom förskola och skola, varför också många utbildade/olegitimerade arbetar i verksamheterna. Särskilda regionala satsningar på bred front är av största vikt. Dessutom är det värdefullt att verka för formella utbildningar för att möta dem som idag fyller viktiga funktioner i verksamheterna men inte har formell utbildning. I förlängningen ska det vara betydelsefullt att utbilda sig. I detta sammanhang blir samordnade insatser och utbildningar viktiga. Syftet med aktiviteten är att höja lägstanivån samt stärka reell och formell kompetens.

I samarbete samordnar RÖL och RUC, i dialog med huvudmännens representanter, kompetensutvecklingsinsatser med varierande omfattning, form och aktörer.

I arbetet med denna aktivitetsplan identifierades följande områden som *exempel* på önskade samordnade insatser:

- Utbildade förskollärare (**prioriterad**)
- Speciallärare
- Fritidspedagog
- Studiehandledare/modersmåls lärare samt pedagoger kring nyanländas lärande

År och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt:
100 000	100 000	100 000	300 000

2.4. Morgondagens skola och utbildning genom digitalisering

Förutom att digital kompetens är ett måste för att kunna leva och verka i ett demokratiskt samhälle fungerar även digitalisering som en hävstång för lärande, om det nyttjas på ett genomtänkt och strukturerat sätt. En hävstång för bättre resultat, för skolutveckling och lärande i en digital samtid.²

Utifrån målen i samverkansdokumentet *Kunskapslyft barn och unga, 2016-2022*, RUS (Regional utvecklingsstrategi), RDA (Regional digital agenda) samt Utbildningsdepartementets *Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet*, finns tydliga uppdrag på lokal, regional och nationell nivå, gällande skolutveckling i form av digitalisering.

Då digitalisering är ett nationellt prioriterat område, och för att arbeta med extra fokus på pedagogers digitala kompetens, utses en ansvarig IKT-pedagog³ (processledare) på deltid med uppdrag att driva nätverk för IKT-pedagoger i regionen. Behovet inventeras av nätverkets processledare tillsammans med deltagare i nätverket och aktiviteter planeras därefter. Aktiviteter planeras i samverkan med Region Örebro län, utbildning och arbetsmarknad. Syftet är att kunskapen ska spridas och medverka till utveckling i verksamheterna. Projektledarrollen, i form av en

² SKL: <https://skl.se/skolakulturfritid/forskolagrundochgymnasieskola/digitaliseringskola.88.html>

³ Förkortningen IKT står för *Information-Kommunikation-Teknik*. I vissa sammanhang står **T** för *teknologi*. En IKT-pedagog har som uppgift att inspirera, handleda och utveckla användningen av digitala möjligheter i undervisningen.

samordnande roll, åtar sig Region Örebro län. I projektledarrollen ingår också att arbeta i nära dialog med den interna digitaliseringsstaben samt med området Valfärd och folkhälsa där bland annat barn- och elevhälsans frågor är ett gemensamt fokus.

Andra aktiviteter för ökad gemensam kompetens kring digitalisering kan med fördel knytas till övriga aktiviteter i planen så som: skolledarkonferensen, didaktiska nätverk, lärprojekt samt forskningsstöd m.m. Vidare är det viktigt att skapa lärprocesser genom att lyfta goda exempel, göra studiebesök, ta del av föreläsningar och genomföra gemensamma omvärldsspaningar.

År och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt
600 000	1000 000		1 600 000

2.5. Stärka ungas psykiska hälsa - minska skolavhopp

Efter genomförandet av det ESF-finansierade projektet #jagmed *unga till utbildning och arbete* (avslutas 31 december 2018), ser Örebro region län behov av att ge berörda verksamheter, som inte deltagit i projektet, kunskap och stöd för att på egen hand eller med stöd av processhandledning kunna påbörja ett utvecklingsarbete som är i linje med #jagmed:s arbete och resultat. Syftet för en sådan satsning är att sprida kunskaper i Örebro län med resultat från #jagmed så att fler verksamheter ska kunna implementera metoder som stärker ungas psykiska hälsa, minskar skolavhopp, ökar skolnärvaron och på sikt ökar antalet unga människor som erhåller gymnasieexamen eller på andra sätt kommer närmare arbetsmarknaden. Nätverk som syftar till att öka kunskapen inom detta område samt stärka utvecklingsarbetet i berörda verksamheter ska också stöttas.

Att utveckla metoder som ökar skolnärvaron och som får fler unga att klara av sina gymnasiestudier är viktigt för att minska utanförskap och skapa förutsättningar för ett gott liv i samhället. I ett samhälle där människor fortfarande marginaliseras blir det än mer viktigt att sprida kunskap om resultat och arbetsmetoder från #jagmed till berörda verksamheter i Örebro län.

År och fördelning:

2019			Totalt
1 000 000			1000 000

2.6. Stärka ledarskapet i skolutvecklingsfrågor

Ett led i arbetet med ökad måluppfyllelse är att arbeta med ledarskapet; från det pedagogiska rummet till politiken. SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) expertråd lyfter särskilt fram följande dimensioner av ledarskapet i skolan: vikten av en väl fungerande styr- och utvecklingskedja, ledare med fokus på elevernas resultat samt betydelsen av att skolledare får ökade förutsättningar att utveckla sitt ledarskap med både ansvar och befogenheter. Ett led att stärka lokala styrkedjorna är att också stärka det gemensamma ledarskapet, vilket Region Örebro län kommer att göra genom att driva samverkan och skapa kompetensutvecklingsmöjligheter.

Syftet är att skapa mötesplatser för politiker och tjänstepersoner vilka ansvarar för skolfrågor i kommunerna och därigenom skapa en kollegial lärprocess som ger kunskapsfördjupning och

kompetensförstärkning kring ledarskap i skolutveckling. Här kan framhållas ingångar som; tydliggöra ansvar och roller, lyfta goda exempel, studiebesök och föreläsningar m.m.

År och fördelning:

2019	2020	2021	Totalt:
100 000	100 000	100 000	300 000

2.7. Pilotprojekt i "Skottlandsmodellen GIRFEC" – tidiga och förebyggande insatser inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård

I Örebroregionen finns idag stora utmaningar inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola utifrån stora behov hos grupper av barn och bristande samordning och ansvarsfördelning i och mellan ansvariga verksamheter. Behov finns att skapa tillgängliga tjänster och stöd nära barnen samt att utveckla ett gemensamt teoretiskt ramverk för detta arbete.

Utifrån ovan finns ett starkt förändringstryck i berörda verksamheter och i politisk ledning av dessa. Skottlandsmodellen, GIRFEC (Getting It Right For Every Child), är en modell som visar på möjligheter till ett annat arbetssätt. Modellen tydliggör betydelsen av tidiga och förebyggande insatser i samverkan mellan socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård. SKL har i olika sammanhang uppmärksammat den skotska modellen som ett exempel på ett framgångsrikt utvecklingsarbete gällande integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.

Under höstterminen 2018 till och med juni 2019 genomförs en förstudie kring intresse och möjligheter att länets kommuner och regionen prövar Skottlandsmodellen GIRFEC. Troligtvis leder förstudien till ett eller flera möjliga projekt där modellen prövas i en eller flera kommuner i Region Örebro Län.

År och ungefärlig fördelning:

2019	2020	2021/2022	Totalt
720 000	720 000	720 000	2 160 000

3. Totalt ansökta medel

Aktivitet	2019	2020	2021	Summa
<i>Pedagogiskt ledarskap i teori och praktik</i>	200 000	400 000	200 000	800 000
<i>Regional skolledarkonferens</i>	250 000	250 000	250 000	750 000
<i>Didaktiska nätverk</i>	50 000	100 000	100 000	250 000
<i>Samarbete med forskare</i>	100 000	100 000	100 000	300 000
<i>Lärprojekt – regionalt kollegialt lärande</i>	400 000	400 000	400 000	1 200 000
<i>Insatser för att stärka kompetensförsörjningen inom pedagogiska yrken</i>	100 000	100 000	100 000	300 000
<i>Morgondagens skola och utbildning genom digitalisering</i>	600 000	1000 000		1 600 000
<i>Stärka ungas psykiska hälsa - minska skolavhopp</i>	1000 000			1 000 000
<i>Stärka det kommunala ledarskapet</i>	100 000	100 000	100 000	300 000
<i>Pilotprojekt Skottlandsmodellen</i>	720 000	720 000	720 000	2 160 000
			Totalt:	8 660 500